

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітня програма	58401 Підприємництво та торгівля
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	58401
Назва ОП	Підприємництво та торгівля
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Клевцєвич Наталія Анатоліївна, Нестеренко Софія Анатоліївна, Ткачук Валентина Віталіївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	13.11.2024 р. – 15.11.2024 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/vidomosti-076m.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/11/programma-076m.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Висновок щодо відповідності критеріям. Позитивні практики за освітньою програмою:

Освітньо-професійна програма "Підприємництво та торгівля" за другим (магістерським) рівнем загалом відповідає критеріям, що застосовуються для оцінювання якості вищої освіти, з недоліками, які можна усунути протягом року. В університеті сформована система якості освіти, що забезпечує функціонування ОП та її розвиток. Ця система охоплює як вичерпний перелік нормативних документів так і інституції, що забезпечують досягнення цілей забезпечення якості вищої освіти. Високопрофесійний кадровий склад з високим рівнем наукової активності, який дотичний до викладання на ОП, що підтверджується захистом кандидатських та докторських дисертацій, членством представників кафедри в спеціалізованих вчених радах, високій публікаційній активності, проведенні конференцій, видавництві збірників наукових праць тощо. НПП вільно володіють англійською мовою на рівні не нижче B2. Високоякісна платформа дистанційного навчання "Персональна навчальна система" з широкими можливостями для студентів, включаючи опитування, легкий доступ до силабусів, робочих програм, технічних карт ОК, що полегшує роботу студента під час дистанційного навчання, посилення на безперебійний Zoom, який є безкоштовним. Передбачена можливість роботи у ній осіб з особливими потребами заслуговує на високу оцінку. Інноваційна система вибіркового ОК у вигляді мейджорів та майнерів. Матеріальна база з високими технічними можливостями, наявність доступних укриттів, які мають усе необхідне, включаючи проведення навчання та різноманітних заходів. Розвинута мережа ЗВО міжнародних партнерів, у тому числі можливість подвійного диплому із університетом ISMA (м. Рига, Латвія). Програми підтримки малозабезпечених студентів, учасників бойових дій, студентів із тимчасово окупованих територій, а також ініціативи з менторства та психологічної підтримки.

Недоліки

На ОП відсутня практика міжнародної мобільності здобувачів, у тому числі дистанційної, попри можливість подвійного диплому з університетом ISMA (м. Рига, Латвія). Несистемна співпраця з роботодавцями. Рецензії зовнішніх стейкхолдерів містять фактично однаковий перший абзац по тексту, що свідчить про формальність наданих відгуків. Проте такі рецензії є необов'язковими і можуть надаватися ЗВО за бажанням. РП переважно не містять на власні методичні розробки, посібники, монографії НПП. РН 8 не досягається у повній мірі через ОК 3 Стратегічне управління, ОК 7 Інноваційне та венчурне підприємництво. Відсутність врахування конкретних пропозицій зовнішньої академічної спільноти при моніторингу ОП. Необхідність запровадження викладання ОК англійською мовою, адже роботодавці наголошують на такій вимозі сучасного ринку праці. Розбіжність у назві терміну форми атестаційної роботи зі стандартом. Платні конференції для здобувачів вищої освіти. Відсутність використання професійних комп'ютерних програм на ОП, окрім стандартного пакету Microsoft Office 365.

Рекомендації

Забезпечити збільшення участі здобувачів у програмах академічної мобільності та міжнародних стажуваннях через проведення щомісячних інформаційних сесій, організацію тренінгів із підготовки заявок, створення мережі наставників і надання консультацій. Для підвищення практичної спрямованості освітнього процесу рекомендується запровадити системне та регулярне залучення роботодавців, їхніх представників та галузевих експертів як зовнішніх сумісників для викладання професійно орієнтованих дисциплін, участі у формуванні та рецензуванні освітніх програм, а також проведення практичних занять, майстер-класів і тренінгів. Рецензії на ОП від стейкхолдерів повинні або бути змістовними, або ж не надаватися зовсім. Додати в РП посилення на власні методичні розробки, посібники, монографії, а також посилення на платформи для неформальної освіти. Посилити практики рецензування ОП зовнішньою академічною спільнотою на засадах критичного переосмислення цілей, а також усіх компонентів навчального процесу – навчальний план, модель формування індивідуальної освітньої траєкторії, організація практики за поточних умов. Додати в навчальний план ОК, яка б повністю розкривала РН 8 Стандарту. Розглянути можливість викладання ОК англійською мовою. Сприяти подальшому розвитку культури академічної доброчесності в ЗВО, у тому числі розглянути зменшення дозволеного відсотку текстових збігів у кваліфікаційних роботах магістрів. Привести назву форми атестації у відповідність стандарту, а саме замість дипломної роботи використовувати термін "кваліфікаційна робота магістра". Використовувати комп'ютерні програмні продукти, що дозволяють підвищити цифрові навички при викладанні нормативних ОК.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування освітньої програми:

1. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП реалізується на кафедрі підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу навчально-наукового інституту економіки і права. ОП реалізується в форматі освітньо-професійної. Визначені Стандартом зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти результати навчання (РН 1-14) досягаються в ОП за рахунок вивчення нормативних навчальних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки. Оновлення ОП було проведено як результат: введення в дію СВО за спеціальністю «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», затвердженням Наказом МОН № 961 від 10.07.2019 р. (<https://bit.ly/3Uo9Lu6>); оновлення положення Університету про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення ОП (25.05.2022 р. наказ № 123); введення в дію Постанови КМУ від 16.12.2022 р. № 1392 (<https://bit.ly/3NGo6y7>) про викладення назви спеціальності 076 у новій редакції «Підприємництво та торгівля»; затвердження СВО за магістерським рівнем у новій редакції Наказом МОН № 962 від 05.07.2024 р. (bit.ly/3YD6uJF) Здобувачі навчаються планувати й реалізовувати проекти, аналізувати результати та обґрунтовувати управлінські рішення в умовах невизначеності (ОК1, ОК2, ОК3, ОК4, ОК5, ОК7). Дипломна робота включає демонстрацію ринкового дослідження та вміння презентувати й обговорювати наукові й прикладні результати. Досягнення результатів навчання (РН) забезпечується за рахунок: переліку, логічної послідовності вивчення, змістовного наповнення освітніх компонентів (ОК), їх обсягів, методів навчання та контролю, матеріально-технічної бази, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення ОП.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

Не передбачено

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета ОП відповідає місії та стратегії Університету - підготовка кваліфікованих фахівців, здатних до інноваційної діяльності та соціальної відповідальності. Стратегія Університету розміщена на офіційному сайті та доступна за посиланням (<https://bit.ly/3CoA2s1>). Мета ОП відповідає місії університету, а саме: «формування патріотичної, усебічно розвинутої, творчої особистості, здатної до самовизначення і самореалізації, компетентного професіонала для наукової, інноваційної та практичної роботи в суспільно-економічній сфері». Варто відзначити, що цілі сталого розвитку nfrjō враховано в інноваційній екосистемі ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/11/TSili-stalogorozvytku-HNEU-imyu-S.-Kuznetsya.pdf>)

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

Під час фокус-групи з зовнішніми стейкхолдерами з числа роботодавців встановлено що вони запрошуються для обговорення змісту ОП (<https://www.hneu.edu.ua/>, <https://www.hneu.edu.ua/>, <https://www.hneu.edu.ua/>), долучаються до круглих столів, семінарів, надають рецензії. До процесу формування мети та програмних результатів ОП були залучені представники роботодавців: «CONFIANCE OU» (Естонія) Фроліков А. О., комерційний директор ТОВ «Поліс Лтд» Мірошніченко П. В., були враховані пропозиції професійних спільнот підприємців, зокрема Харківського бізнес-клубу, Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва. Результатом обговорення ОП з роботодавцями стало розширення РН12 та СКО6. Під час зустрічі із здобувачами ЕГ встановила системну роботу над опитуванням по кожній ОК даної ОП. Опитувальники дуже зручно інтегровані у платформу навчальної системи, з якою працюють здобувачі. На регулярній основі проводяться опитування здобувачів випускних курсів щодо їхньої задоволеності якістю ОП (<https://www.hneu.edu.ua/opytuvannya-studentiv/>) та освітньою складовою. (<https://bit.ly/4e45gf8>). У відгуках за результатами ГО відзначено, що ОП має змістовне наповнення ЗК та СК, здатність забезпечувати формування та розвиток soft та hard skills, а зміст і структура ОП відповідають вимогам ринку праці. Випускники під час зустрічі з ЕГ підтвердили постійний взаємозв'язок із ЗВО, задоволеність навчанням, адже вони працюють за фахом у підприємницьких структурах, наприклад, ТОВ «Бренд Руміо», ФОП. Також частина здобувачів продовжила навчання в аспірантурі за цією ж спеціальністю. У процесі розробки ОП були враховані результати дискусій наукової спільноти щодо підвищення якості освіти, зокрема університет ISMA

(Латвія), IP Beja (Португалія). Обов'язкові ОК циклу професійної підготовки (ОК 5, ОК 6) ґрунтуються на результатах проекту «Розвиток соціального підприємництва в університеті» AUF (bit.ly/4hkxwgg) в рамках спільної роботи проектної команди ЗВО з Université de Lorraine, Greta du Velay (France). ОК 1 стала результатом спільної роботи кафедри з Університетами University Dubnica nad Vahom (Словаччина), Institute of Technology and Business in Ceske Budejovice (Чехія) в науково-освітньому проекті “Project team members’ colors preference in the didactic context of the education at the universities in selected EU countries”. Згідно відомостей зовнішні і внутрішні стейкхолдери брали участь в обговоренні змісту ОП та вносили свої пропозиції. У відомостях самооцінювання наявна інформація щодо врахування думок і пропозицій інших категорій стейкхолдерів (академічного персоналу, здобувачів).

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі та результати навчання за ОП коригуються з урахуванням останніх досліджень, сучасних концепцій і методів, а також технологічних, інформаційних, економічних та екологічних аспектів ведення бізнесу. Тенденції розвитку спеціальності враховуються в підготовці навчально-методичного забезпечення (<https://bit.ly/4himatd>, <https://pns.hneu.edu.ua/>). ХНЕУ ім. С. Кузнеця, як провідний економічний університет регіону, бере активну участь у розробці стратегій розвитку Харківської області на 2021-2027 рр. (<https://bit.ly/3mSMrUm>) та Інвестиційного паспорта міста Харкова. Розвиток бізнесу потребує кваліфікованих фахівців, здатних аналізувати ринок, організовувати контрактну діяльність, вести міжнародні торговельні операції та ділові переговори. ОП повністю відповідає запитам ринку праці та забезпечує підготовку фахівців, необхідних для успішного розвитку підприємництва в сучасних умовах. Моніторинг ринку праці проводять студенти та викладачі, використовуючи інформацію онлайн-агрегаторів, а також відділ кар'єрного розвитку Університету в розрізі вакансій відповідно до КП ДК 003:2010. Результативність ОП щодо тенденцій ринку праці підтверджується наявністю вакансій та потребою у фахівцях з управління суб'єктами підприємництва, що вимагають кваліфікації 7 рівня НРК. ЗВО враховує здобутки вітчизняних університетів з даної спеціальності, зокрема, це Державний торговельно-економічний університет, Львівський національний університет ім. І. Франка, Харківський національний університет ім. Каразіна (ХНУ ім. Каразіна). ОП ХНЕУ ім. С. Кузнеця має більш універсальний характер з використанням інноваційних дисциплін і може надавати ширші можливості для кар'єрного зростання у різних сферах, що є важливим для студентів, які шукають гнучкість у працевлаштуванні. Мету і РН ОП сформовано з урахуванням досвіду партнерських ЗВО: University of Applied Science ISMA (Латвія), Université de Lorraine, Greta du Velay (Франція), Instituto Politecnico de Beja (Португалія). ОП враховує національні потреби та вимоги ринку, а також успішно інтегрує міжнародний досвід, що дозволяє студентам отримати знання та компетенції, необхідні для успішної роботи на міжнародному рівні. Проте ЕГ констатує не достатнє обговорення ОП з академічним персоналом в Україні та за кордоном, відсутність врахування конкретних пропозицій щодо даної ОП від зовнішньої академічної спільноти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Цілі ОП сформульовані достатньо чітко та в цілому відповідають місії та стратегії ХНЕУ ім. С. Кузнеця. При перегляді ОП враховуються інтереси та рекомендації різних груп стейкхолдерів. При розробленні ОП було враховано тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий і регіональний контексти, досвід аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. ОК ОП сформовані, форми та методи навчання таким чином, щоб забезпечити досягнення ПРН, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля». ЕГ вважає відповідність ОП за критерієм 1 достатньою за рівнем В. Виявлені недоліки можуть бути усунені найближчим часом.

Недоліки

Не достатнє обговорення ОП з академічним персоналом в Україні та за кордоном, відсутність врахування конкретних пропозицій щодо даної ОП від зовнішньої академічної спільноти.

Рекомендації

Проводити ширше обговорення ОП із зовнішньою академічною спільнотою, враховувати конкретні пропозиції та позитивні практики інших ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП “Підприємництво та торгівля” становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає Закону України «Про вищу освіту», Стандарту вищої освіти «Підприємництво та торгівля за спеціальністю 076 (другий (магістерський) рівень), іншим нормативно-правовим актам, що регулюють діяльність у сфері вищої освіти. Обсяг переддипломної практики дорівнює 8 кредитам ЄКТС, також наявний комплексний тренінг в обсязі 3 кредити ЄКТС. При формуванні ОП дотримані вимоги щодо вибіркової складової: 25 кредитів ЄКТС (більше 25% від загального обсягу), що повністю відповідає нормативним вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

Ознайомлення з ОП та змістом освітніх компонентів дозволяє зробити висновок, що ОП має чітку структуру, а між ОК існує логічний взаємозв’язок. Протягом першого року навчання (1-2 семестри) передбачено вивчення таких компонентів ОП: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10. На другому році навчання передбачено проходження комплексного тренінгу, переддипломної практики, а також написання кваліфікаційної магістерської роботи, яка в навчальному плані зазначена як дипломна. Вибір навчальних дисциплін здійснюється через власну розробку у вигляді маг-майнові та мейджорів. Освітні компоненти тісно пов’язані зі спеціальністю та предметною областю, охоплюючи як теоретичні, так і практичні аспекти спеціальності «Підприємництво та торгівля». Матриці відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам, представлені в ОП, а також забезпечення результатів навчання відповідними освітніми компонентами, в цілому, відображають логічний зв’язок між компетентностями, РН та ОК. Цикл професійної підготовки за ОП охоплює ОПП 1–11, що передбачають досягнення здобувачами ПРН 1–12 (передбачених стандартом). Під час інтерв’ю зі здобувачами вищої освіти було підтверджено, що мовою реалізації освітнього процесу є державна, а всі учасники дотримуються вимог статті 7 Закону України «Про освіту». На основі аналізу змісту ОП, навчального плану (НП) та відомостей самооцінювання ЕГ встановила, що зміст ОП, в цілому, відповідає предметній області заявленої спеціальності, а освітні компоненти (структурно-логічна схема) утворюють логічно взаємопов’язану систему, яка дозволяє досягти цілей ОП та ПРН. В ОП формування загальнокультурних та громадянських компетентностей забезпечується через інтеграцію дисциплін, які охоплюють окремі соціально-гуманітарні аспекти в межах освітніх компонент та сприяють розвитку критичного мислення, етичної свідомості й здатності до аналізу суспільних процесів (ОК 3, 5, 6, 8). Здобувачі навчаються самостійно оцінювати суспільні явища, визначати закономірності їх розвитку та застосовувати отримані знання в різних контекстах реалізації бізнесу. Досягнення відповідних програмних результатів навчання відбувається через поєднання теоретичних знань із практичними завданнями, що включають аналіз реальних бізнес-ситуацій, а також участь у дискусіях і проектній роботі. Проте, на думку ЕГ, слід звернути увагу на РН 8, який не досягається у повній мірі ОК 3 Стратегічне управління, ОК 7 Інноваційне та венчурне підприємництво. Слід додати ОК, яка стосується безпосередньо оцінювання продукції, товарів та послуг.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст освітньої програми в загальному вигляді відповідає предметній області спеціальності 076 “Підприємництво та торгівля” галузі знань 07 “Управління та адміністрування”. Методи, методики та технології, що визначені Стандартом, студенти мають можливість опанувати в повному обсязі під час вивчення освітніх компонент, включаючи практичну підготовку і написання кваліфікаційної роботи. Освітня програма дає змогу здобувачам опанувати теоретичні знання та отримати практичні навички у сфері підприємництва та торгівлі. ОП спрямована на досягнення результатів навчання на основі формування відповідних компетентностей через збалансоване поєднання обов’язкових та вибіркового компонентів підготовки, включаючи практичну складову під час проходження практики та дослідницьку складову під час написання, захисту та оприлюднення окремих наукових результатів кваліфікаційної магістерської роботи.

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Структура і зміст ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії через індивідуальний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти та можливість участі в програмах академічної мобільності та врахування результатів навчання здобувачами, здобуті в неформальній освіті. На разі, на ОП студенти використовують у повному обсязі тільки можливість формування вибіркової складової індивідуального плану. Вибір дисциплін відбувається в обсязі, визначеному освітньою програмою та навчальним планом, із загальним обсягом вибіркового дисциплін, який складає близько 27% від загального обсягу кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства в сфері освіти. Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії визначена за допомогою вибіркової складової ОП (маг-майнори, мейджори), неформальної освіти, академічної мобільності та регулюється: Положенням про організацію освітнього процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця (bit.ly/3AgK1sI) Порядком формування та реалізації вибіркової складової ОП (<https://bit.ly/3YBVtIf>) Положенням про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця ([/bit.ly/3YGXfIF](http://bit.ly/3YGXfIF)) Положенням про реалізацію права на академічну мобільність учасників освітнього процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця (bit.ly/3NGAZIA) Положенням про організацію практики за кордоном (bit.ly/3WQdJoy). Інформація про вибіркові дисципліни у вигляді силабусів доступна на сайті Університету (bit.ly/4fkTePn) для обрання до початку навчального року, у якому передбачено їх викладання. Вибір здобувачів фіксується в індивідуальних навчальних планах. Навчальний план підготовки здобувачів за ОП (<https://bit.ly/3Yns2ZF>) передбачає дві вибіркові ОК з циклу загальної підготовки (маг-майнори) та три вибіркові ОК з циклу професійної підготовки (мейджори). Обсяг кожного вибіркового ОК складає 5 кредитів ЄКТС. Формою підсумкового контролю маг-майнорів є залік, а мейджорів - екзамен. Вибіркові ОК викладаються упродовж 1–2 семестрів. Процедура вибору навчальних дисциплін докладно описана на сайті університету (<https://bit.ly/4hfmokV>) та у Порядку формування та реалізації вибіркової складової освітніх програм ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/4e2eLLN>). Під час онлайн зустрічі здобувачі зазначили, що мають можливість вільного формування індивідуальної освітньої траєкторії і підтвердили, що вони обізнані з наявними правилами та процедурами вибору освітніх компонент ОП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

Обов'язковим компонентом ОП є практична підготовка у вигляді комплексного тренінгу та переддипломної практики в обсязі 3 та 8 кредитів відповідно. Практична підготовка здобувачів вищої освіти в Університеті регламентується Положенням «Про організацію практики студентів у ХНЕУ імені С. Кузнеця. <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/Polozhennya-pro-organizatsiyu-praktyku-studentiv.pdf> Програма передбачає проходження переддипломної практики в 3 семестрі, що надає студентам можливість набуття професійний досвід. Під час практики студенти інтегрують свої теоретичні знання зі здобутими практичними вміннями та навичками, отримують реальний досвід роботи на підприємствах, а також збирають матеріали для написання кваліфікаційної роботи. Здобувачі під час онлайн зустрічі підтвердили виконання плану практики, свою участь у процедурах захисту своїх звітів з практики та комплексного тренінгу, які розміщуються в системі Персональної системи навчання, де надається інформація щодо процедур практичної підготовки здобувачів. Роботодавці, з якими співпрацює університет, під час онлайн зустрічі підтвердили плідну роботу зі студентами під час практики та відзначили їх здатність застосовувати комплексні практичні навички за спеціальністю. Під час практики студенти набувають важливих професійних навичок щодо аналізу ринку та конкурентного середовища, ведення професійної комунікації, вони спостерігають за організацією робочих процесів на підприємстві. Комплекс здобутих студентами компетентностей дозволяє роботодавцям розглядати кандидатури здобувачів ОП, які проходять у них практику, як потенційних кандидатів на заміщення вакантних посад. Це дозволяє зробити висновок, що здобувачі мають можливість успішно оволодіти компетентностями, передбаченими стандартом вищої освіти, включаючи інтегральні, загальні та спеціальні компетентності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

ОП «Підприємництво та торгівля» передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Публічні захисти кваліфікаційної роботи, звіту з комплексного тренінгу, з практики та результатів виконання проектно-дослідницьких завдань, робота в професійному колективі під час практики формують у здобувачів уміння працювати в команді здійснювати комунікацію з різними професійними групами, дискутувати, здатність до критичного мислення й толерантність. Набуття цих навичок в ОП відбувається при досягненні ОК 1 Управління бізнесом, ОК 2 Міжнародний бізнес та підприємництво та циклу професійної підготовки ОК 8 Розвиток критичного мислення та когнітивні практики науки (сприяє розвитку критичного мислення, самоорганізації, здібностей до роботи в команді), ОК 9 Комплексний тренінг, ОК 10 Переддипломна практика (формує навички активного слухання, побудови ефективних комунікацій, адаптивності та сприяє розвитку емоційного інтелекту). За результатами попереднього (у першокурсників) опитування «Задоволеність якістю освітньої програми» розвиток викладачами soft skills, потрібних для спеціальності (комунікація, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, уміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості дедлайнів, здатність логічно й системно мислити, креативність тощо) оцінено на 100% (<http://surl.li/dpgyla>). Під час зустрічі здобувачі ЗВО продемонстрували, що вони обізнані з поняттям соціальних навичок, надали приклади їх використання. НПП під час онлайн зустрічі навели практичні

приклади застосування активних методів навчання, які опосередковано розвивають різні соціальні навички. Такі навички відображено у загальних та фахових компетентностях та РН. Їх набуття забезпечується відповідними освітніми компонентами. Співкування із здобувачами та студентським самоврядуванням підтвердило широке залучення їх до навчальних тренінгів, ділових ігор, дискусійних панелей, волонтерської роботи, що має важливе значення у набутті соціальних навичок майбутніх фахівців, у тому числі здобувачів за даною ОП. Роботодавці також сприяють розвитку softskills через реалізацію проектів співпраці. ЕГ констатує наявність достатнього переліку заходів щодо формування соціальних навичок у здобувачів.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

За результатами аналізу навчального плану 2024 року ЕГ констатує відповідність фактичного навантаження здобувачів вимогам законодавства. Співвідношення обсягу окремих освітніх компонентів (ОК) у кредитах ЄКТС з фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти, включаючи самостійну роботу регулює Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/48pte3g>) ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Навантаження за ОК включає 10 годин контактних занять на 1 кредит ЄКТС, а решта часу відводиться на самостійну роботу. За розкладом навчальних занять та графіком освітнього процесу визначено навчальні дні. Для екзаменаційних ОК співвідношення аудиторного навантаження з самостійною роботою складає 27% до 73%, наприклад, за ОК1 це 27% аудиторного часу (40 год) та 73% самостійної роботи (110 год). Для залікових ОК співвідношення аудиторного навантаження з самостійною роботою складає 33% до 67%, наприклад, за ОК 5 це 33% аудиторного часу (40 год) та 67% самостійної роботи (80 год). Виділено достатньо часу для виконання завдань для самостійної роботи. Вимоги щодо формування навчального плану здобувачів дотримані: план містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін bit.ly/3Yns2ZF, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. В результаті онлайн зустрічі зі здобувачами вищої освіти ЕГ отримала підтвердження про адекватність, на думку здобувачів, фактичного навантаження протягом дня, тижня, семестру у відповідності до обсягу освітніх компонент. Також, всі здобувачі ОП, запрошені на онлайн зустріч, підтвердили, що їм вистачає часу для виконання завдань самостійної роботи. Статистична інформація з опитування здобувачів системно аналізується на засіданнях кафедри та Ради з якості Університету. Таким чином, обсяг ОП та окремих освітніх компонент (у кредитах ЄКТС) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів ОП, і у цілому є відповідним для досягнення цілей та ПРН.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Підготовка за дуальною формою на ОП не здійснюється. Однак в ХНЕУ ім. С. Кузнеця існує можливість використовувати елементи дуальної освіти під час підготовки магістрів, що визначено Положенням про дуальну форму здобуття освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (bit.ly/4bl8OsK); Положенням про навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/4fiVmHx>). Практикоорієнтованість ОП підтверджується результатами опитувань на онлайн зустрічах здобувачів, викладачів, випускників та роботодавців. В структурі ОП на складову практичної підготовки відведено: комплексний тренінг - 3 кредити та переддипломна практика 8 кредитів; а також практичні заняття по освітнім компонентам. Робочі програми дисциплін за окремими освітніми компонентами включають комплексні завдання, спрямовані на розвиток підприємницьких компетенцій, таких як стратегічне управління, соціальне підприємництво, що підсилює практичну складову навчання й готує студентів до успішної кар'єри. В межах навчального процесу запрошені професіонали-практики та фахівці мають змогу проводити для здобувачів майстер-класи, вебіари тощо, де вони діляться власним досвідом практичної роботи та управління бізнесом. Кваліфікаційна магістерська робота виконується за матеріалами реально функціонуючих підприємств. Здобувачі мають можливість в межах виконання кваліфікаційної роботи аналізувати фінансову і управлінську звітність підприємств. Все це в сукупності дозволяє ЕГ підтвердити практикоорієнтованість ОП.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

ОП спрямована на формування компетентностей, які допомагають здобувачам вищої освіти сприяти досягненню глобальних цілей сталого розвитку. Зокрема, програма включає освітні компоненти, що розвивають навички відповідального соціального підприємництва, сталого використання ресурсів та управління бізнесом в умовах соціальної відповідальності. Це сприяє досягненню таких глобальних цілей сталого розвитку, як ЦСР 8 «Гідна праця та економічне зростання», через розвиток підприємницьких компетенцій та створення нових робочих місць, ЦСР 9 «Інновації та інфраструктура», через впровадження новітніх технологій і бізнес-моделей, а також ЦСР 12 «Відповідальне споживання», ЦСР 11 «Сталий розвиток міст та спільнот» через навчання раціональному

використанню ресурсів, розвитку бізнесу та торговельних мереж у громадах. Програма готує студентів до діяльності, яка підтримує сталий розвиток економіки та суспільства, акцентуючи увагу на етичних стандартах і екологічній відповідальності. Це дозволяє ЕГ підтвердити, що ОП забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Зміст ОП має чітку структуру та відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності. Освітні компоненти програми становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання, досягнення яких також сприяють досягненню глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року. ОП та освітня діяльність зорієнтовані на студентоцентризований підхід, використовується широкий набір вибіркового компонент формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача, враховуючи можливість вибору вибіркового освітнього компонент із загальноуніверситетського каталогу у вигляді мейджорів та маг-майнерів, що є своєрідною родзинкою даного ЗВО. ОП "Підприємництво та торгівля" в достатній мірі відповідає якісним характеристикам за критеріями 2.1 – 2.9: обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства та стандарту вищої освіти за спеціальністю 076; освітні компоненти, включені до ОП складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання; зміст освітньої програми відповідає предметній області спеціальності 076 "Підприємництво та торгівля"; структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії; освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок. Враховуючи всю цілісність встановлених фактів (сильних сторін, позитивних практик, слабких сторін, недоліків) та їх контексту, а також чинників, які визначають специфічні умови реалізації ОП, ЕГ вважає відповідність ОП критерію 2 достатньою за рівнем В.

Недоліки

Слід звернути увагу на РН 8, який варто поглибити у ОК 3 Стратегічне управління, ОК 7 Інноваційне та венчурне підприємництво або ж додати нову ОК, яка буде безпосередньо стосуватися даного РН. Випускники та роботодавці висловили необхідність мовної компетенції іноземною мовою.

Рекомендації

Рекомендовано додати ОК, яка стосуватиметься безпосередньо оцінювання продукції, товарів та послуг та забезпечить повною мірою досягнення РН 8 Стандарту. Слід розглянути можливість викладання ОК англійською мовою, оскільки роботодавці висловили таке побажання.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Під час експертизи ЕГ впевнилась в тому, що правила прийому на ОП "Підприємництво та торгівля" другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво та торгівля є структурованими та відповідають Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 06 березня 2024 року № 266, забезпечуючи при цьому прозорість процесу. Ознайомившись з правилами прийому, ЕГ переконатась в тому, що вони відповідають вимогам Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» та не містять дискримінаційних положень, а їх конкретність щодо мінімального конкурсного балу ЄВІ та ЄФВВ дозволяє потенційним здобувачам вищої освіти оцінити свої шанси на вступ. Позитивним є те, що питанню вступу до ХНЕУ ім. С. Кузнеця присвячено значну увагу на офіційному веб-сайті ЗВО (<https://pk.hneu.edu.ua/>). Відкривши сторінку приймальної комісії офіційного веб-сайту ХНЕУ, потенційні вступники отримують усю необхідну їм інформацію для обміркованого вибору ОП та вступу на неї.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

Щодо врахування особливостей ОП під час прийому на освітню програму, то варто зазначити, що вступ на ОП “Підприємництво та торгівля” відбувається на основі попередньо здобутого освітнього ступеня бакалавра (НРК 6) або освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста) (НРК 7) будь-якої спеціальності. Процес прийому на навчання за цією ОП передбачає оцінювання рівня підготовленості вступника до здобуття ступеня магістра Підприємництва та торгівлі, яке проводиться Українським центром оцінювання якості освіти відповідно до законодавства (ЄВІ та ЄФВВ). Конкурсний бал (КБ) = $0,2 \times П1 + 0,2 \times П2 + 0,6 \times П3$, де: П1 - оцінка тесту загальної навчальної компетентності ЄВІ; П2 - оцінка тесту з іноземної мови ЄВІ; П3 - оцінка ЄФВВ (ЄДКІ) або оцінка фахового іспиту в передбачених цими Правилами випадках. Формула конкурсного бала є структурованою та логічно обґрунтованою, забезпечуючи комплексний підхід до оцінки здобувачів. Вона враховує різні компоненти навчальної підготовки та сприяє прозорості відбіркового процесу.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Правила та процедури визнання результатів навчання, здобутих на інших ОП (зокрема під час міжнародної академічної мобільності) чітко регулюються двома внутрішніми документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця, зазначеними у відомостях СО. Здобувачі мають можливість ознайомитися з вимогами та процедурами академічної мобільності, що сприяє їх поінформованості та відповідає вимогам ст. І.1 Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні. Дієвість процедур підтверджується практикою визнання РН отриманих під час участі в програмі академічної мобільності здобувача освіти у 2022 році. ЕГ встановила, що у 2021/2022 навчальному році, здобувач вищої освіти освітньої програми “Підприємництво та торгівля” Бобрусь М.В. проходив навчання за програмою міжнародної академічної мобільності в Латвійському університеті ISMA і результати його навчання з таких дисциплін як: Бізнес-англійська, Методологія проведення наукових досліджень, Актуальні питання міжнародного бізнесу, Фінансовий аналіз та планування фінансів, Моделювання бізнес-процесу були визнані та перераховані (підтверджуючі документи були завантажені в систему на запит ЕГ). Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами освіти студентка другого курсу Панченко Д.С. повідомила про те, що завідувач кафедри щосеместрово проводить інформування здобувачів освіти щодо можливості участі в програмах академічної мобільності.

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

В ХНЕУ ім. С. Кузнеця здійснюється визнання РН, здобутих в неформальній та/або інформальній освіті відповідно до чітко встановлених і зрозумілих правил, встановлених Положенням зазначеним у відомостях СО. Дане Положення не суперечить законодавству і є доступним усім учасникам освітнього процесу, про що ЕГ повідомила студентка першого року навчання Вісковатих К.К. Також під час зустрічі ЕГ зі здобувачами, останні показали хорошу обізнаність в процесах перерахування РН отриманих в неформальній освіті та описали цей процес. ЕГ впевнилась в достовірності інформації щодо наявності практики та конкретних прикладів визнання РН отриманих у неформальній та/або інформальній освіті зазначених у відомостях СО.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Освітня програма “Підприємництво та торгівля” в цілому відповідає вимогам критерію 3. Правила вступу до закладу вищої освіти відзначаються ясністю, чіткістю формулювань та доступністю для ознайомлення на офіційному веб-сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Експертна група встановила що, процеси визнання результатів навчання, отриманих під час програм академічної мобільності, неформальній та/або інформальній освіті в межах цієї освітньої програми, є зрозумілими, добре структурованими та ефективно застосовуються на практиці.

Недоліки

Питання залучення здобувачів вищої освіти до програм академічної мобільності потребує актуалізації, оскільки останній випадок був у 2021/2022 навчальному році.

Рекомендації

Інтенсифікувати заохочення здобувачів освіти ОП до участі в програмах академічної мобільності через проведення спільних заходів з випускниками ОП, які реалізували своє право на академічну мобільність. Популяризувати міжнародну академічну мобільність шляхом висвітлення інформації про таку можливість через соціальні мережі, індивідуальні бесіди НПП зі здобувачами, зустрічі з міжнародними партнерами тощо. ЕГ рекомендує реалізувати цю рекомендацію протягом 2024/2025 навчального року.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

За результатами вивчення матеріалів відомостей про самооцінювання ОП «Підприємництво та торгівля» ЕГ визначила, що навчання здійснюється за очною (денною) формою навчання відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ХНЕУ ім. С. Кузнеця (bit.ly/3AgK1sI) що відповідає стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» (<https://bit.ly/4fkBQdy>). ЕГ з'ясовано, що разом із традиційними методами (лекції, семінари, практичні заняття, консультації) використовуються також інноваційні методи (кейси, проекти), технології дистанційного навчання. Зокрема, Аліна Литвиненко розповіла ЕГ, що використовує в ході викладання ОК «Розвиток критичного мислення» творчі групові дискусії, адже медіаграмотність сприяє розвитку навичок комунікації у здобувачів особливо під час впливу на суспільство процесів цифровізації. Марина Салун зазначила, що в рамках ОК «Соціальне підприємництво» більшість занять мають проблемний характер, проводиться робота у малих групах, що передбачає фокусування на вирішенні конкретних завдань, широко застосовуються також кейсові та проектні методи навчання. Інтерв'ювання здобувачів та НПП, задіяних в реалізації ОП, а також знайомство з матеріалами за ОП дозволило ЕГ встановити, що методи навчання і викладання, які використовують НПП за ОК, загалом сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та ПРН. Під час реалізації ОП усесторонньо використовується студентоцентрований підхід, про що ЕГ мала змогу пересвідчитися зі слів здобувачки Ольони Мещанін, яка розповіла, що у межах ОП здобувачі мають право вільно обирати дисципліни з переліку вибіркового дисциплін, теми курсових робіт, бази практики, теми наукової роботи. ОП дозволяє адаптувати навчальний план до потреб студентів, забезпечуючи можливості для вибору дисциплін і напрямків навчання відповідно до кар'єрних цілей. Методи навчання та викладання, що застосовуються на ОП цілком відповідають принципам академічної свободи. ЕГ встановила, що НПП мають академічну свободу у виборі форм, методів, технологій викладання, що відповідає змісту ОК та потребам здобувачів освіти про що ЕГ повідомила доцент Дар'я Бутенко. Академічна свобода здобувачів освіти реалізується шляхом формування індивідуальної освітньої траєкторії через вільний вибір вибіркового компонентів ОП, так, навчальний план підготовки здобувачів за ОП (<https://bit.ly/3Yns2ZF>) передбачає дві вибіркові ОК з циклу загальної підготовки (маг-майнори) та три вибіркові ОК з циклу професійної підготовки (мейджори), крім того здобувачі освіти можуть обирати тематику будь яких науково-дослідних робіт, місць проходження практики, про що ЕГ розповіли також здобувачки Карина Вісковатих та вероніка Попова. ЕГ встановила, що пропозиції здобувачів вищої освіти, висловлені на засіданнях Вчених рад та робочих груп з ОП, під час анкетувань та через органи студентського самоврядування враховуються НПП при визначенні методів навчання і викладання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

ЕГ пересвідчилася, що здобувачам освіти надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних ПРН, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК через формування інформаційного пакету для кожної ОП, відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/3AhJ7fs>). Так, Дар'я Бутенко розповіла ЕГ, що інформаційний пакет міститься на сайті персональних навчальних систем та включає стислий опис: підрозділів університету, їх структури, викладацького складу, умов навчання, форм атестації, навчального плану з розподілом годин за базовими і вибілковими ОК, послідовності та терміни їх вивчення для кожної форми навчання, силабуси дисциплін, форм навчальної діяльності, прізвищ НПП, РПНД та робочі плани всіх ОК. З інформацією розміщеною на сайті університету (<https://bit.ly/3UoxiuK>) здобувачі освіти ознайомлюються перед

початком семестру. Щодо окремих ОК, інформація про цілі, зміст та очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання надається на першому занятті з дисципліни з орієнтацією на сайт ПНС (<https://pns.hneu.edu.ua/>), про що повідомили НПП та підтвердили також і здобувачки Карина Вісковатих та Дар'я Панченко. Також до здобувачів доводиться інформація про зв'язок з викладачем, вимоги академічної доброчесності під час виконання завдань. Здобувачі вищої освіти відзначили застосування різних засобів їх інформування, у тому числі спілкування з гарантом, НПП, а також зрозумілість та достатність для них отриманої інформації.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

У ХНЕУ ім. С. Кузнеця поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП «Підприємництво та торгівля» забезпечується залученням здобувачів до науково-дослідної роботи, участі у науково-практичних конференціях, круглих столах, опублікування статей та тез доповідей. Тематика наукових досліджень кафедри корелюють із тематикою ІНДЗ за ОК, курсових і дипломних робіт, наукових публікацій та НДР. Здобувачі освіти залучаються до НДР кафедри, наприклад, Кочерга В. приймала участь у НДР №132-46 від 30.04.2024 р. (ОК 0224U032063). Інтерв'ювання здобувачів дозволило ЕГ переконатися в тому, що вони постійно інформуються про можливість поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми від НПП за ОК. Здобувачі є учасниками наукових конференцій різних рівнів, приймають участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, мають наукові публікації та залучені до роботи наукового гуртка «Підприємницький Hub». Активне поєднання на ОП навчання і досліджень відзначили Ольгони Мещанін, Дар'я Панченко та ін. Результати спільних досліджень викладачів та здобувачів освіти публікуються у фахових виданнях категорії Б, наприклад, Бутенко Д. С., Сороченко Д.М. (bit.ly/3CoojJR). Результати публікаційної активності здобувачів ОП представлено на сайті кафедри в звітах роботи студентського наукового гуртка bit.ly/4fjThLn та в репозитарії університету bit.ly/4omgXdQ. Науково-педагогічні працівники та здобувачі використовують міжнародні інформаційні ресурси та бази даних, які знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У ХНЕУ ім. С. Кузнеця сформовано дієвий механізм оновлення змісту ОК на основі наукових досягнень та сучасних практик. Під час зустрічі з гарантом, НПП, адміністративним персоналом, ЕГ пересвідчилася, що оновлення змісту ОК відбувається регулярно до початку навчального року на основі аналізу вимог ринку праці, проведених наукових досліджень, співпраці з практикуючими фахівцями, підвищення кваліфікації, тощо, а також зворотного зв'язку від здобувачів освіти за опитуванням «Навчальна дисципліна очима здобувачів» (<https://pns.hneu.edu.ua/>). Викладачі активно оновлюють зміст освітніх компонентів для забезпечення актуальності та релевантності освітнього процесу. Гарант розповіла, що за запитом кафедри для провадження освітньої діяльності за ОК «Соціальне підприємництво» бібліотечний фонд поповнився спеціалізованою літературою відповідної тематики (bit.ly/3WNQp3g; <https://bit.ly/3QSSzPd>) ЕГ з'ясувала, що результати досліджень в рамках госпдоговірної тематики, персональних досліджень викладачів використовуються для оновлення змісту ОК, наприклад: к.е.н., доцентом Бутенко Д. С. в рамках НДР за темою: «Методичне забезпечення застосування технології грантрайтингу для підтримки малого та середнього бізнесу» напрацьовано методичний підхід до формування, подання, коригування грантової заявки ФОП, який впроваджено у ОК «Інноваційне та венчурне підприємництво»; к.е.н., доцент Тимошенко К. В. в рамках НДР за темою: «Розробка стратегій корпоративної соціальної відповідальності для підприємницьких структур» сформовано практичні рекомендації щодо презентації підприємства у соціальних медіа, які використовуються при викладанні дисципліни «Стратегічне управління». ЕГ пересвідчилася, що викладачі враховують сучасні тенденції у відповідній галузі при оновленні змісту освітніх компонентів, так професор Салун М розповіла що для ОК «Міжнародний бізнес та підприємництво» разом із к.е.н., доцентом Заславською К. розробили міні-лекцію «Стратегії стійкості в динамічному світі: від VUCA до BANI».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

ЕГ з'ясувала, що в ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інституційною політикою інтернаціоналізації. Інтерв'ювання НПП, залучених до викладання на ОП, дозволило ЕГ встановити, що ОП включає в себе вивчення міжнародного досвіду у галузі підприємництва та торгівлі (в рамках гостьових лекцій), що допомагає студентам розуміти глобальні тенденції та адаптувати свої знання до міжнародних стандартів. Також ЕГ з'ясувала, що викладачі ОП залучені до міжнародних наукових досліджень та проектів («Preference of colors of project team members' in the didactic context of education in higher education in EU countries»; «Навчання соціальному підприємництву в університеті (FESU)», про що на зустрічі з ЕГ розповіла Маргарита Сопока, публікують свої роботи у міжнародних наукових виданнях, працюють у редколегії іноземного наукового видання (<https://ptt.hneu.edu.ua/nauka/>). ЕГ пересвідчилася, що освітній процес також спрямований на інтернаціоналізацію, зокрема за рахунок впровадження міжнародних програм обміну для здобувачів та викладачів. Так гарант підтвердила що доц. Заславська К., проф. Салун М. приймали участь в програмі обміну викладачами - ISMA (Латвія), IP Вежа (Португалія) (Наказ № 61-В від 03.04.2018 р.; Наказ № 61-В від 03.07.2023 р., Наказ № 306 від

18.10.2024 р.); доц. Литвиненко А. – в програмі Polytechnic Institute of Braganca (Португалія) (Наказ № 22-В від 01.07.2022) (<https://bit.ly/3YrTNk6>), також організуються міжнародні конференції та семінари. ЕГ не виявила фактів, які б підтверджували залученість студентів до міжнародних програм академічної мобільності та відзначає відсутність ініціативності щодо самостійного подання студентами заявок на участь у грантових програмах, що обмежує можливості для розвитку кар'єри та отримання додаткових знань.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Використання сучасних інтерактивних методів, зокрема проєктне навчання, кейс-стаді, робота в групах, що сприяє розвитку критичного мислення та прикладних навичок у здобувачів освіти. ОП дозволяє адаптувати навчальний план до потреб студентів, забезпечуючи можливості для вибору дисциплін і напрямків навчання відповідно до кар'єрних цілей. Регулярне оновлення НПП змісту ОК на основі наукових досягнень і сучасних практик підприємництва. Забезпечення ЗВО можливостей впровадження досліджень в освітній процес шляхом поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Результативне спілкування зі студентам через онлайн-платформу з наданням детальних коментарів щодо їхнього прогресу та досягнень, а також обговорення шляхів покращення під час консультацій, що дозволяє студентам краще розуміти свої сильні й слабкі сторони. ОП «Підприємництво та торгівля» має необхідний рівень узгодженості за всіма підкритеріями критерію 4 і загалом відповідає йому: освітній процес відповідає вимогам законодавства, форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи; інформація щодо цілей та ПРН, порядку оцінювання є доступною; ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень; НПП оновлюють зміст освіти, спираючись на сучасні наукові досягнення в галузі. Недоліки, що наведено вище, можуть бути виправлені найближчим часом. Повністю відповідає вимогам підкритеріїв 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 Критерію 4. Загалом ОП відповідає вимогам Критерію 4 з несуттєвими недоліками.

Недоліки

Слабка залученість студентів до міжнародних програм академічної мобільності. Відсутність ініціативності щодо самостійного подання студентами заявок на участь у грантових програмах, що обмежує можливості для розвитку кар'єри та отримання додаткових знань.

Рекомендації

Забезпечити збільшення участі здобувачів у програмах академічної мобільності та міжнародних стажуваннях через проведення щомісячних інформаційних сесій, організацію тренінгів із підготовки заявок, створення мережі наставників і надання консультацій.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

За результатами вивчення матеріалів ВСО ОП ЕГ визначила, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів дійсно є чіткими та зрозумілими. У ХНЕУ ім. С. Кузнеця реалізація основних завдань оцінювання результатів навчання студентів досягається за допомогою системних підходів та комплексності застосування різних видів контрольних заходів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Poryadok-otsinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachivVO.pdf>). Форми контрольних заходів визначаються в РПНД відповідно до Положення про робочу програму навчальної дисципліни (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/Polozhennya-pro-robochu-programu-navchalnoyidystypliny-u-HNEU.pdf>). На зустрічі із НПП Дар'я Бутенко, повідомила ЕГ, що на першій парі викладач доводить до відома студентів всю необхідну інформацію з ОК, а також, інформує їх про наявність РП та методичного забезпечення. Цей факт на інтерв'юванні здобувачів

підтвердила здобувачка Дар'я Панченко, яка разом із цим зазначила, що зміст контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів є зрозумілими та не викликають додаткових питань. Досягнення РН здобувачами з ОК визначається на основі результатів поточного контролю та підсумкового контролю знань. ЕГ з'ясувала, що поточний контроль здійснюють під час проведення практичних занять та має форму опитувань та/або перевірки результатів виконання окремих видів завдань в усній та письмовій формі, або у формі комп'ютерного тестування, тощо з використанням сайту ПНС розгорнутого на платформі «Moodle». На зустрічі з ЕГ це підтвердила здобувачка Анастасія Ключка. Підсумкове оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється за єдиною 100-бальною шкалою. На зустрічі з ЕГ здобувачі повідомили, що підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту або заліку. Екзаменаційний білет містить теоретичні питання і практичні завдання, розподіл балів. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів дійсно дозволяють встановити досягнення здобувачем РН для окремої ОК та ОП в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь. ЕГ встановила, що збір інформації щодо чіткості і зрозумілості критеріїв оцінювання навчальних досягнень здійснюється шляхом бесід та обговорень зі здобувачами, а також за результатами анкетування. Порядок проведення атестації, створення та організація роботи ЕК з атестації визначені Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-atestatsiyu-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-HNEU.pdf>). Викладачами кафедри розроблено «Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи для студентів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» другого (магістерського) рівня» <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/34295/1/2025-%D0%91%D1%83%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%94%D0%A1.pdf>, де прописані критерії оцінювання дипломної роботи.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

ЕГ з'ясовано, що в ХНЕУ ім. С. Кузнеця для здобувачів освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» ОП «Підприємництво та торгівля» (<https://bit.ly/3A4MDd8>) у відповідності до СВО передбачено захист дипломної роботи. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється відкрито і публічно. Атестація здійснюється екзаменаційною комісією з метою встановлення відповідності засвоєних здобувачами освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти (<https://bit.ly/3YjZrEo>). Порядок проведення атестації, створення та організація роботи екзаменаційних комісій з атестації визначені Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-atestatsiyu-zdobuvachiv-vyshhoyi-osvity-HNEU.pdf>). Викладачами кафедри підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу для здобувачів освіти розроблено «Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи для студентів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» другого (магістерського) рівня» (<https://bit.ly/4eWCloR>). Всі дипломні роботи оприлюднено у відкритому доступі на сайті <http://library.hneu.edu.ua/page/elektronni-resursi>. Рекомендовано замінити даний термін на кваліфікаційна робота магістра у відповідності до Стандарту.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В ХНЕУ ім. С. Кузнеця процедура проведення контрольних заходів регулюється низкою документів: Порядок оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за накопичувальною бально-рейтинговою системою у ХНЕУ ім. С. Кузнеця <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Poryadok-otsinyuvannya-rezultativnavchannya-zdobuvachiv-VO.pdf>; Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену (іспиту) <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-apelyatsiyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-u> ; сторінка 15 [formi-ekzamenu-ispytu.pdf](https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf); Положення про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/1/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>; Положення про організацію освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у ХНЕУ ім. С. Кузнеця <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-organ-navch-protsesu.pdf>; графік навчального процесу <http://www.teach.dep.hneu.edu.ua/index.php/grafik-uchebnogo-processa>. ЕГ з'ясувала, що у цих документах визначаються форми контролю, критерії оцінювання, строки та порядок проведення контрольних заходів. Перелічені документи є загальнодоступними для учасників освітнього процесу і розміщені на офіційному сайті університету <https://www.hneu.edu.ua/dokumenty-universytetu/> та інших його інформаційних ресурсах, зокрема сайт персональних навчальних систем (<https://pns.hneu.edu.ua/>) За умови виникнення скарг здобувачів, існує процедура розгляду оскаржень результатів. Так, здобувачки Дар'я Панченко та Вероніка Попова повідомили ЕГ, що особа, яка не погоджується з виставленою оцінкою, має змогу подати апеляцію. За час здійснення освітньої діяльності за цією ОП конфліктних ситуацій стосовно об'єктивності оцінювання результатів навчання не виникало. Інтерв'ювання НПП та здобувачів вищої освіти, дозволило ЕГ встановити, що процедури щодо повторного проходження контрольних заходів передбачають визначення обмежень: щодо кількості повторних проходжень; встановлення термінів повторного контролю; умови, за яких може бути дозволено повторне проходження контрольного заходу.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

В університеті розроблено і впроваджено систему документів, що містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, а саме: Кодекс академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://www.hneu.edu.ua/kodeks-akadem-dobrochesnosti/>); Положення про комісію з питань академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/4fmHYLL>); Декларація про дотримання академічної доброчесності співробітником ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/3UqyEFj>); Декларація про дотримання академічної доброчесності здобувачем вищої освіти ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Deklaratsiya-zdobuvacha.pdf>); Регламент перевірки на унікальність академічних текстів здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця навчально-методичним відділом (<https://bit.ly/3AgTOin> з метою перевірки робіт учасників освітнього процесу на наявність плагіату ЗВО забезпечив доступ до платформи: StrikePlagiarism.com. За потреби здійснюється додаткова перевірка іншими вільно доступними системами. Під час інтерв'ювання НПП, ЕГ встановила, що заклад вищої освіти дійсно популяризує академічну доброчесність через: систематичну роз'яснювальну роботу з питань наукової етики та недопущення академічного плагіату в освітньому процесі та наукових роботах (<https://bit.ly/3NLzWao>); технологічні рішення задля формування академічної спільноти із нульовою толерантністю до порушень академічної доброчесності (перевірка на академічний плагіат наукових статей, наукових робіт на конкурс, дипломних робіт студентів). Перелік заходів розміщений за посиланням <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/plan-zahodiv-zrozvytku-adu-hneu-2024-2025.pdf>. Здобувачам освіти запропоновано позакредитну ОК "Антикорупція та доброчесність", яку розробила та впроваджує кафедра правового регулювання економіки. Щодо порушень правил академічної доброчесності, гарант повідомила ЕГ, що у разі виявлення таких випадків комісією приймаються рішення щодо притягнення здобувачів освіти до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії. Відповідних ситуацій щодо порушення академічної доброчесності здобувачами вищої освіти на ОП «Підприємництво та торгівля» не було зафіксовано. Разом із цим ЕГ звернула увагу на дозволений відсоток текстових збігів до 49 %, що застосовуються до кваліфікаційних та курсових робіт здобувачів, що може свідчити про недостатній рівень авторського матеріалу.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів, правил їх проведення, критеріїв оцінювання навчальних досягнень, доступність інформації про них у внутрішніх документах ЗВО, які знаходяться у відкритому електронному доступі на офіційному веб-ресурсі; наявність та дієвість стандартів і процедури дотримання академічної доброчесності у внутрішніх документах ЗВО, забезпечення безоплатного доступу здобувачів до платформи StrikePlagiarism.com для перевірки робіт на плагіат, реальна популяризація академічної доброчесності серед здобувачів та академічної спільноти у ЗВО; чіткі процедури розгляду звернень здобувачів щодо оцінювання, запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій, оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження що є доступні для всіх учасників освітнього процесу. ОП «Підприємництво та торгівля» має необхідний рівень узгодженості за всіма підкритеріями критерію 5 і загалом відповідає йому: чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів, правил їх проведення, критеріїв оцінювання навчальних досягнень, доступність інформації про них у внутрішніх документах ЗВО; наявність та дієвість стандартів і процедури дотримання академічної доброчесності у внутрішніх документах ЗВО, забезпечення безоплатного доступу здобувачів до платформи StrikePlagiarism.com. для перевірки робіт на плагіат, реальна популяризація академічної доброчесності серед здобувачів та академічної спільноти у ЗВО; запровадження контролю з використанням інформаційних технологій, що забезпечує об'єктивність оцінювання результатів контрольних заходів; чіткі процедури розгляду звернень здобувачів щодо оцінювання, запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій, оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження що є доступні для всіх учасників освітнього процесу.

Недоліки

Форми атестації на даній ОП звучить як дипломна робота, замість терміну "кваліфікаційна робота магістра", як того вимагає стандарт.

Рекомендації

Для більш високої наукової оригінальності наукових робіт здобувачів вищої освіти, зменшити допустиму частку текстових збігів, що сприятиме подальшому розвитку культури академічної доброчесності в ЗВО. Також слід привести назву форми атестації у відповідність стандарту, а саме замість дипломної роботи використовувати термін “кваліфікаційна робота магістра”.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

Виходячи з даних відомостей про самооцінювання ОП «Підприємництво та торгівля», спілкування з гарантом ОП, інформації, оприлюдненої на сайті ХНЕУ ім. С. Кузнеця, реалізацію цілей ОП здійснює контингент НПП, які мають достатню професійну кваліфікацію і забезпечують досягнення визначених цією ОП програмних результатів навчання. На користь цього говорять документи: дипломи про вищу освіту та наукові ступені кандидатів і докторів наук НПП, атестатів вчених звань доцентів і професорів, наявні документи про підвищення кваліфікації та сертифікати закордонного стажування, стаж роботи НПП. За даними таблиці 2, до викладання на ОП залучено НПП з різних кафедр ХНЕУ ім. С. Кузнеця, загальна кількість викладачів що працюють на ОП «Підприємництво та торгівля» складають 7 викладачів, з яких три доктора економічних наук. НПП мають базову освіту, що відповідає ОК, які викладаються а також є авторами навчально-методичних та наукових видань у відповідному напрямі. Фахова компетентність НПП підтверджується участю в українських і закордонних стажуваннях, виступах на всеукраїнських і міжнародних науково/ науково-практичних конференціях.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

ЕГ встановлено, що кожен НПП пройшов конкурсний відбір на посаду за встановленими вимогами та нормами. Конкурсний добір викладачів ОП базується на принципах визначених у Положення про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (bit.ly/3ysAnll), яке детально регламентує всі етапи процедури. Підбиття підсумків і узагальнення результатів професійної діяльності НПП, що забезпечують освітній процес на ОП «Підприємництво та торгівля» відбувається за рейтинговою системою за академічний рік та оцінюється наукова, навчальна, методична та організаційна робота. Результати такого оцінювання оприлюднюються та враховуються при проведенні конкурсів на заміщення вакантних посад та беруться до уваги при укладанні строкових контрактів з викладачами, про що ЕГ повідомила очільниця відділу кадрів Лариса Магилевська. До викладання на цій ОП залучені фахівці з науковим ступенем і вченим званням, що відповідають напрямку підготовки здобувачів. Під час зустрічей з адміністрацією та викладачами ЕГ встановила, що конкурсний відбір НПП проводиться на засадах відкритості інформації, гласності, об'єктивності та неупередженості, кандидатури претендентів за їхньої присутності попередньо обговорюються на засіданні кафедри, де колектив аналізує наявність публікацій за дисциплінами, що викладаються, науково-методичні розробки для забезпечення певного освітнього компонента, результати проведення відкритих занять, а відповідні рішення кафедра направляє на розгляд Вченої ради університету. З претендентом, обраним рішенням вченої ради ЗВО, укладається контракт та ректором видається наказ про зарахування на відповідну посаду.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

Інтерв'ювання гаранта ОП «Підприємництво та торгівля» та групи забезпечення ОП, зовнішніх стейкхолдерів, вивчення відомостей самооцінювання дали підстави ЕГ зробити висновок, що роботодавці залучаються до організації освітнього процесу, відповідно проводяться лекції і семінари із залученням фахівців-практики, представників державних органів, місцевого самоврядування та ГО. Так, ЕГ встановила, о були проведені лекція Кухаря М., головного економіста Ukraine Economic Outlook «Уроки військової економіки для України» (7.02.2023 р.) (bit.ly/4okOKUQ); бізнес-семінар на тему “Стратегічне планування та розвиток бізнесу” від ХРФПП (bit.ly/3UpJ5Jm) 30.03.2024; ярмарки вакансій та «Дні кар'єри» (is.gd/1v7ZK4); конференції та соціальні заходи за участю роботодавців (bit.ly/3QOVVzh, bit.ly/3ysLdb8), круглі столи, наприклад, «Соціальне підприємництво та традиційні форми господарювання в ЄС: досвід для України» в рамках проєкту ЄС Еразмус+ Жана Моне (bit.ly/3NFpXTE); вебінари та бізнес-семінари, наприклад, вебінар Лінарда Барта (ZHAW School of Management and Law, Швейцарія), присвячений співпраці академічних установ та стартапів в Швейцарії (t.me/careerhneu); громадське обговорення ОП

з участю роботодавців, пропозиції враховуються та публікуються на сайті університету (<https://is.gd/8PrWma>). Так, Олександр Дюжіков та Григорій Понаєтов на зустріч з ЕГ вказали, що вони брали участь в обговоренні проекту ОП. Разом із цим, ЕГ відзначає, що залучення роботодавців до освітнього процесу не здійснюється системно та на постійній основі, зокрема, відсутня практика їхнього залучення як зовнішніх сумісників, що могло б сприяти підвищенню практичної складової освітнього процесу та відповідності підготовки здобувачів актуальним потребам ринку праці. Крім того на зустрічі з ЕГ роботодавці не відмітили спільного виконання науково-дослідних робіт, організації стажування педагогічних та науково-педагогічних кадрів у себе на виробництві.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Стимулюючим фактором до розвитку викладацької майстерності викладачів в ХНЕУ ім. С. Кузнеця є їх матеріальне та нематеріальне заохочення. Матеріальне заохочення викладацької майстерності здійснюється згідно з Положенням «Про преміювання науково-педагогічного, наукового, адміністративно-управлінського, навчально-допоміжного та обслуговуючого персоналу ХНЕУ ім. С. Кузнеця», що є додатком до Колективного договору bit.ly/3NK9ttO. Моральне заохочення передбачає відзнаку отриманих досягнень на засіданнях Вченої ради факультетів/інститутів, університету. Гарант ОП повідомила ЕГ, що нематеріальне заохочення відбувається шляхом нагородження грамотами, подяками з нагоди професійних свят і пам'ятних дат. ЕГ встановила, що викладачі кафедри, зокрема Литвиненко А. О. та інші, були відзначені почесними грамотами та подяками від ХНЕУ ім. С. Кузнеця, адміністрації Шевченківського району м. Харкова, Харківської міської ради та Харківської обласної адміністрації. Це свідчить про визнання їхньої професійної діяльності та внеску в освітню сферу на місцевому рівні. Присвоєння почесного звання «Заслужений працівник освіти України» Зимі О.Г. є важливим визнанням, яке стимулює інших викладачів до професійного розвитку та підвищення своєї кваліфікації. Тимошенко К. В. та Салун М. М. були відзначені Подяками від Харківського регіонального фонду підтримки підприємництва за їх внесок у організацію та проведення серії бізнес-семінарів "Школа малого бізнесу".

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Позитивними практиками є високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів залучених до реалізації ОП, залучення професіоналів-практиків до консультування при розробці змісту курсів та організації освітнього процесу. Конкурсний відбір викладачів є зрозумілим, прозорим та всебічно сприятливим для успішної реалізації ОП. Результативний зворотній зв'язок через опитування здобувачів освіти. Використання різних заходів стимулювання для професійного розвитку викладачів. ОП «Підприємництво та торгівля» має необхідний рівень узгодженості за всіма підкритеріями критерію 6 і загалом відповідає йому: високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів залучених до реалізації ОП; залучення професіоналів-практиків до викладання, консультування при розробці змісту курсів та організації освітнього процесу; конкурсний відбір викладачів є зрозумілим, прозорим та всебічно сприятливим для успішної реалізації ОП; має місце зворотній зв'язок через опитування здобувачів освіти; для реалізації та удосконалення ОП активно залучаються роботодавці; наявність матеріальної мотивації за результатами публікаційної активності НПП; наявні заходи нематеріального стимулювання для професійного розвитку викладачів.

Недоліки

Низький рівень залучення роботодавців та практиків до спільного виконання науково-дослідних робіт, організації стажування педагогічних та науково-педагогічних кадрів на виробництві, що створить умови для трансферу технологій та інноваційності при реалізації даної ОП. Залучення роботодавців до освітнього процесу не системне та не на постійній основі, зокрема, відсутня практика їхнього залучення як зовнішніх сумісників, що могло б сприяти підвищенню практичної складової освітнього процесу та відповідності підготовки здобувачів актуальним потребам ринку праці.

Рекомендації

Запровадити системне та регулярне залучення роботодавців, їхніх представників та галузевих експертів як зовнішніх сумісників для викладання професійно орієнтованих дисциплін, участі у формуванні та рецензуванні освітніх програм, а також проведення практичних занять, майстер-класів і тренінгів. Запровадити більш активну практику взаємодії з роботодавцями в рамках реалізації освітнього процесу зокрема внаслідок спільного виконання науково-дослідних робіт, організації стажування педагогічних та науково-педагогічних кадрів на виробництві.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

Під час акредитаційної експертизи було встановлено, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця стійко переносить незгоди, викликані бойовими діями, які з лютого 2022 року завдають постійної шкоди місту Харкову. Під час огляду МТБ ЕГ впевнилась в тому, що навчально-методичне, матеріально-технічне забезпечення та фінансові ресурси є достатніми для досягнення ПРН (cutt.ly/q4TAanp). Науково-бібліотечний корпус ХНЕУ є семиповерховою будівлею, кожен поверх якої відповідає певному інституту/факультету. До послуг здобувачі та НПП ОП “Підприємництво та торгівля” доступні на безоплатній основі абонементи навчальної, художньої та наукової літератури, а також літератури іноземними мовами; універсальна читальна зала, в якій створено автоматизовані місця для користувачів, відкрито безкоштовний доступ до наукометричних баз, зокрема SCOPUS та WOS. Бібліотека має в своєму розпорядженні сучасний фонд фахової економічної літератури, а також літератури за різними напрямками, відповідно до потреб навчального процесу. На даний час фонд бібліотеки складає близько 750 000 примірників різноманітних видань, серед яких книги, методичні рекомендації, дисертації та автореферати, періодичні видання. З 2003 року в бібліотеці працює автоматизована бібліотечно-інформаційна система – УФД/Бібліотека, що створена на базі сучасних технологій і стандартів обробки і зберігання інформації. Здобувачі освіти мають можливість отримати послуги з електронної доставки документів, віртуальної довідки тощо, а також забезпечені безкоштовним доступом до мережі Internet по бездротовому протоколу Wi-Fi в будь-якому приміщенні ЗВО. На базі бібліотеки працює Інформаційний центр Євросоюзу та Інформаційний центр Світового банку в Україні. Під час зустрічі-огляду МТБ ЕГ були продемонстровані навчальні аудиторії, обладнані сучасними меблями, мультимедійною технікою, експозиціями життєвого шляху С. Кузнеця та інших відомих науковців. Багато аудиторій оснащені регуляторами тепла для встановлення комфортної температури в аудиторії. Аудиторія інтерактивних технологій навчання являє собою невелику конференцзалу, в якій проходять захисти дипломних та дисертаційних робіт та різного роду зустрічі. Велику увагу приділено історії ХНЕУ, є експозиції з першою формою здобувачів ХНЕУ, картинні галереї та портрети усіх ректорів починаючи з 1893 року. Безперервність освітнього процесу на ОП гарантується наявністю резервного електропостачання (від генератора з 2022 року), робочими місцями в бомбосховищі, що оснащені технічними засобами проведення занять та функціонуванням сайту персональних навчальних систем (ПНС). ЕГ також ознайомилась з умовами проживання в дев'ятиповерховому гуртожитку ХНЕУ, кожен поверх якого розподілений на дві частини (банки) по 6 блоків в кожній. Гуртожиток облаштований усім необхідним, зокрема, кухонними блоками з кухонним обладнанням, санвузлами з бойлерами, кімнатами для прання речей з пральними машинками, ліфтом тощо. Кімнати підвищеного комфорту облаштовані кондиціонерами, телевізорами, новими меблями тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Навчальні корпуси ХНЕУ з'єднані один з одним головною будівлею та знаходяться в легкій доступності для усіх зацікавлених осіб, оскільки розташовані в центрі міста Харкова, неподалік станції метро “Наукова”. Під час огляду МТБ, що використовується під час реалізації ОП “Підприємництво та торгівля”, були продемонстровані навчальні корпуси, гуртожиток та бібліотека, що розташовані один навпроти одного і формують таким чином свого роду кампус. В коридорах навчальних корпусів наявні інформаційні стенди та екрани, що відображають актуальну інформацію, зокрема щодо проведення акредитаційної експертизи за спеціальністю 076 “Підприємництво та торгівля”. Викладачі забезпечені достатньою кількістю робочих місць, облаштованих комп'ютерною технікою, на кафедрах та в бомбосховищі. Так як навчальні заняття в умовах воєнного стану проводяться із застосуванням дистанційних технологій, то використовується електронна освітня платформа ПНС, яка являє собою ліцензійне програмне забезпечення для належної організації освітнього процесу (сервери знаходяться на -2 поверсі навчального корпусу та частково поза межами Харківського регіону). Перевірку на рівень оригінальності своїх наукових/навчально-методичних доробок НПП та здобувачі вищої освіти ОП “Підприємництво та торгівля” можуть зробити через ліцензійне програмне забезпечення - StrikePlagiarism (5000 перевірок), онлайн інструменту з перевірки рівня оригінальності творів (наявність академічного плагіату). Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами, здобувачка Мещанін А.В. повідомила про відсутність у них можливості безкоштовного опублікування своїх наукових публікацій у власних виданнях ХНЕУ, при цьому, за відсутність наукових публікацій здобувачів, неможливо отримати 90 та більше балів за кваліфікаційну роботу магістра. Зі слів Панченко Д.С. є можливість розділити плату зі своїм науковим керівником, вказавши його в якості співавтора, а це є порушенням академічної доброчесності, оскільки таке включення наукових керівників є потенційною фальсифікацією авторства. ЕГ вбачає в цьому недолік, оскільки таке порушення передбачає неправомірне приписування авторства особам, які не брали участі у створенні роботи, що підриває довіру до наукових публікацій та порушує етичні норми академічного середовища. ЕГ радить прибрати вимогу до наявності публікацій для отримання високого балу при захисті кваліфікаційної (дипломної) роботи здобувача, оскільки це є дискримінаційним положенням. Виконання даної рекомендації є терміново та має

бути реалізоване до захисту здобувачами своїх кваліфікаційних робіт. Враховуючи ситуацію в країні, ЕГ радить розглянути можливість організації безкоштовних інтернет-конференцій для здобувачів з електронним збірником наукових праць або ж залучення до наукових заходів ЗВО на безоплатній основі.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Наразі відремонтовано та введено в експлуатацію бомбосховища головного корпусу, гуртожитку та бібліотечного корпусу ХНЕУ ім. С. Кузнеця. В гуртожитку, де проживають здобувачі ОП "Підприємництво та торгівля" та деякі викладачі, які внаслідок бойових дій, втратили своє житло, обладнаний медичний кабінет. Безпечний освітній простір в ХНЕУ забезпечується наявною пропускнуою системою та інструкціями щодо дій під час повітряної тривоги та інших надзвичайних ситуацій, що розміщені на інформаційних стендах при вході до навчальних корпусів та гуртожитку університету. Приміщення ХНЕУ обладнані протипожежною сигналізацією, системою оповіщення та камерами відеоспостереження. Наявні плани евакуації, що розміщені як в навчальних корпусах, так і в гуртожитку, на видноті. Гуртожиток обладнано резервним засобом живлення (генератором) на випадок відключення електроенергії. Також в гуртожитку є облаштовані місця для відпочинку та заняття спортом (спортзала). За результатами моніторингу задоволеності якістю освітніх послуг, загальна задоволеність якістю ОП склала 99,7% (<https://ptt.hneu.edu.ua/yakist-osviti/>), а освітньо-наукове середовище та матеріально-технічні ресурси оцінено на 94,9% (bit.ly/3A6wggd).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

ХНЕУ ім. С. Кузнеця забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП "Підприємництво та торгівля". Враховуючи воєнний стан та близькість Харкова до районів ведення бойових дій, навчання відбувається лише в дистанційному форматі, а, отже, і підтримка також, зокрема: 1) Освітня підтримка надається здобувачам вищої освіти через такі інформаційні засоби, як: ПНС; власну систему (власний програмний продукт), що надає можливість взаємодіяти з навчальним відділом, бухгалтерією, відділом кадрів; систему розкладу занять та систему деканат. 2) Організаційна підтримка надає можливість здобувачам освіти отримати послуги з електронної доставки документів, віртуальної довідки тощо. 3) Інформаційна та консультативна підтримка надається співробітниками дирекції ННІ ЕП та кафедри, кураторами академічних груп, а також через система оперативного оповіщення. 4) Соціальна підтримка забезпечується первинною профспілковою організацією, що всебічно захищає права здобувачів освіти, надає подарунки здобувачам з дітьми та матеріальну допомогу тим, хто має на це право; студентське самоврядування, що допомагає вирішити питання забезпечення проживання в гуртожитку ХНЕУ, та проведення опитувань здобувачів щодо їх потреб; психологічна служба (<https://bit.ly/40oE51C>), що надає консультації студентам з питань психологічного здоров'я, стресостійкості, адаптації до нових умов навчання тощо. Освітньо-наукове середовище та академічна підтримка оцінена здобувачами на високому рівні - 99,6% (<https://ptt.hneu.edu.ua/yakist-osviti/>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

В ХНЕУ ім. С. Кузнеця нормативно врегульоване питання реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами (<https://bit.ly/4f17b50>), (<https://bit.ly/3AjWQ5t>). Навчальні корпуси ХНЕУ відповідають усім вимогам інклюзивності (<https://cutt.ly/18KPdW9>), (<https://cutt.ly/F8KPeC1>). Вхід до корпусів та переходи між навчальними корпусами обладнані пандусами. В головному навчальному корпусі є ліфт, що відповідає вимогам інклюзивного освітнього середовища і забезпечує осіб з порушенням зору оповіщенням щодо того на який поверх він прямує та прибуває. Також, відповідно до рекомендацій попередніх акредитаційних експертиз інших ОП ХНЕУ, для людей з порушенням зору були встановлені таблички зі шрифтом Брайля біля входів до приміщень навчальних корпусів. В навчальних корпусах ХНЕУ є облаштовані вбиральні для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення. Поруч з планами евакуації розміщені тактильні мнемосхеми плану евакуації для людей з порушенням зору. Також для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення, які потребують супроводу облаштовані кнопки виклику біля входів до корпусів ХНЕУ та визначена чергова особа відповідальна за надання такого супроводу. У кожному корпусі університету на вахті, або на веб-сайті університету, можна дізнатися контактний телефон такої чергової особи. На основі інклюзивності, забезпечено технічний супровід для користувачів інформаційних систем (ПНС, тощо), проводяться регулярні тренінги для студентів і викладачів щодо використання цифрових інструментів. Проводяться вебінари для підтримки ментального здоров'я (<https://bit.ly/4oiprm6>), (<https://bit.ly/4eY5LbQ>). Університет є партнером консорціуму з реалізації міжнародного проєкту Erasmus+ AFID "Забезпечення академічної свободи та інклюзії через цифровізацію" (<https://bit.ly/48p2T5b>) в рамках якого на базі ПНС буде створено інклюзивний дистанційний освітній хаб.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

В ХНЕУ ім. С. Кузнеця розроблено та впроваджено чітку систему політик та процедур, які регулюють врегулювання конфліктних ситуацій, зокрема такі нормативні документи, що вказані у відомостях СО. Якщо виникають конфліктні ситуації, то представники первинної профспілкової організації запрошуються до комісії з врегулювання конфліктних ситуацій та забезпечують захист прав здобувачів та сприяють вирішення конфліктних ситуацій. У разі потреби профспілкова організація надає юридичні консультації здобувачам освіти. До того ж в ЗВО функціонує телефон довіри та скринька довіри, через які можна анонімно повідомити про конфліктні ситуації, які ретельно вивчаються для ефективного реагування та розв'язання. Постійно ведеться просвітницька робота у формі регулярних тренінгів та семінарів для студентів, викладачів та адміністративного персоналу з питань запобігання конфліктним ситуаціям, цькуванню, сексуальним домаганням та корупції. Органи студентського самоврядування та СПС реалізують проекти та заходи за напрямками національно-патріотичного, морального та громадсько-правового виховання. В той час, коли здобувачі освіти, під час зустрічі ЕГ розповідали про можливості вирішення конфліктних ситуацій (функціонування скриньки довіри, об'єктивне оцінювання тощо) та відсутність конфліктів, дискримінації та корупції, в ЕГ склалось враження того, що здобувачі не повною мірою розуміють, що вимагання плати за публікації (які є обов'язковими для отримання високого балу) і сприймають це як норму. Така ситуація може свідчити про недостатню поінформованість здобувачів щодо питань академічної доброчесності та їх прав. ЕГ радить прибрати дискримінаційні вимоги щодо публікацій та посилити роз'яснювальну роботу з питань дотримання академічної доброчесності як адміністрації ХНЕУ, так і студентським самоврядуванням і профспілковою організацією. ЕГ радить проводити такі заходи періодично на початку кожного семестру та оцінювати наскільки здобувачі розуміються в таких питаннях.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

За наявного матеріально-технічного, навчально-методичного та фінансового забезпечення ЕГ встановила їх відповідність як повну, можна сказати, навіть взірцеву (підкритерій 7.1). Безпека та потреби здобувачів (підкритерій 7.3), їх підтримка (підкритерій 7.4), умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами (підкритерій 7.5) також на найвищому рівні. Проте, доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідних ресурсів, потрібних для наукової діяльності в межах освітньої програми (підкритерій 7.2) та доступ і дотримання всіма учасниками освітнього процесу політики академічної доброчесності та обізнаність здобувачів щодо дискримінаційних положень (підкритерій 7.6) вплинули на оцінку ЕГ. ЕГ вважає відповідність ОП критерію 7 достатньою за рівнем В.

Недоліки

Обмеження оцінки здобувачів під час захисту їх кваліфікаційних робіт є дискримінаційним підходом. Можливість лише платних наукових публікацій у власних наукових виданнях ХНЕУ.

Рекомендації

ЕГ радить прибрати обмеження оцінки кваліфікаційних робіт здобувачів (навіть якщо воно неофіційне) якнайшвидше, до захисту кваліфікаційних робіт здобувачів. Кращою практикою було б проведення безкоштовних інтернет-конференцій для здобувачів або ж залучення їх до наукових заходів інших ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП в ХНЕУ імені С.Кузнеця регулюється: Положенням про освітню програму (<https://bit.ly/4fo77fE>); Положенням про розроблення, затвердження, моніторинг, періодичний перегляд та оновлення освітніх програм у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/3AjKElc>); Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ХНЕУ ім. С. Кузнеця, затверджений Вченою радою Університету (<https://bit.ly/3NK1pt2>); Положенням про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<https://bit.ly/4fl9RdY>) Положенням про соціально-психологічні та маркетингово-моніторингові дослідження щодо забезпечення якості вищої освіти в ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://surl.li/tokzsd>) Перегляд ОП проводиться щорічно. Пропозиції розглядаються на засіданні проектної групи, засіданнях кафедри. Результати перегляду ОП фіксуються протоколом засідання кафедри та подаються на розгляд до вченої ради відповідного інституту з подальшим схваленням вченою радою Університету. Наприклад, у 2021 році стейкхолдерами запропоновано формулювання фокусу та мети ОП, розширення змісту програмних результатів навчання РН 12, які набудуть здобувачі освіти. Це сприяло оновленню переліку обов'язкових ОК циклу професійної підготовки, зокрема, розроблено та впроваджено ОК5, ОК6 (2021-2022 н.р.) за результатами проекту «Навчання соціальному підприємництву в університеті» (FESU) від AUF, ОК8 (2022-2023 н.р.), а також переліку вибіркового ОК (мейджорів): у 2022-2023 н.р. введено «Управління підприємницькими проектами за допомогою Agile та Scrum»; «Підприємницький консалтинг». У 2023 р. за пропозиціями стейкхолдерів було уточнено структурно-логічну схему ОП. ЕГ переконалася в систематичності моніторингу ОП під час зустрічей різних фокус-груп.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Здобувачі вищої освіти відіграють активну роль у перегляді та модернізації ОП. На сайті університету діє зворотній зв'язок з адміністрацією через відкриту лінію “Зробимо освіту краще разом” bit.ly/4eb5aCo. Під час громадських обговорень проекту ОП (2021-2022 н.р.) здобувач Тараненко В. Д. запропонував розширити перелік іноземних вишів для академічної мобільності студентів. Пропозицію підтримано, під час участі викладачів кафедри у Еразмус+ тижнях сформовано пропозиції про співпрацю. Цимбал В. А. запропонував ввести ОК з розвитку критичного мислення. На цій основі було розроблено та введено ОК 8. В 2023-2024 н. р. Тищенко Р. С. запропонував розширити практичні з ОК за рахунок використання штучного інтелекту (ШІ) у вирішенні підприємницьких ініціатив. Пропозицію прийнято, проф. Чупир О. та доц. Тимошенко К. пройшли підвищення кваліфікації щодо використання ШІ для розробки вибіркового ОК (Маг-майно). Здобувачі вищої освіти мають можливість вносити свої пропозиції по структурі ОП й іншими способами, як то неформальне спілкування з НПП, гарантом ОП, через електронні засоби зв'язку, під час публічного обговорення проекту ОП. Випускники та здобувачі вищої освіти запевнили ЕГ у відкритості менеджменту університету, гаранта ОП та інших представників університету до їх пропозицій. ЕГ переконалася на зустрічі зі студентами та представниками студентського самоврядування, що студенти дійсно обирають вибірково ОК, а за результатами вибору формуються групи. Також варто відзначити активність обговорення ОП із здобувачами, їх участь у засіданнях рад різних рівнів в університеті.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Роботодавці відіграють значну роль як у формуванні освітнього простору, забезпечуючи студентів першим місцем роботи та практикою, так і надаючи пропозиції при створенні та перегляді структури ОП. На зустрічі з роботодавцями ЕГ отримала підтвердження, що роботодавці дійсно надають рекомендації та задіяні у роботі формалізованих структур, що сприяють розвитку ОП.: - наявні рецензії на ОП від роботодавців, проте вони є декларативними та дублюють один одного, - роботодавці задіяні в роботі екзаменаційних комісій (захист кваліфікаційних робіт); - роботодавці сприяють проходженню практики для здобувачів; - проводять спільні бізнес-семінари; - запрошують НПП як тренерів у Харківський регіональний фонд підтримки підприємництва. До процесу періодичного перегляду ОП залучені представники роботодавців, які мають можливість висловлювати свою думку щодо перегляду ОП на сайті університету (cutt.ly/28oSN7n). За результатами громадських обговорень було враховано рекомендацію Панаєтова Г. К. та Тимошенка Ю. В. щодо активізації співпраці з асоціаціями підприємців для викладання (участь здобувачів освіти у круглому столі “Освіта. Бізнес. Держава: партнерство заради успіху!” 17.04.2024 р. та серії Бізнес-семінарів програми «Школа малого бізнесу» для молодих підприємців від ХРФПП (17.01.2024 р. – 30.03.2024 р.)). Представники роботодавців входять у склад робочої групи ОП.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

При зустрічі ЕГ із випускниками ОП було підтверджено тісний зв'язок із випусковою кафедрою. Випускники ділилися позитивними враженнями від навчання та розповідали про майбутні зустрічі, які планують. В університеті існує практика збирання інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників, яка буде застосована і до ОП «Підприємництво та торгівля». Цю роботу здійснює відділ кар'єрного розвитку ХНЕУ ім. С. Кузнеця, директорат ННІ ЕП, гарант освітньої програми та випускова кафедра. У процесі моніторингу кар'єрного

розвитку випусників з'являється можливість виявити ключові тенденції у виборі професійних напрямів і типів зайнятості, що обирають випускники. В університеті сформована система, що стимулює пошук першого місця роботи: постійно проводяться дні кар'єри, підтримуються тісні зв'язки з потенційними роботодавцями та базами практики, надаються рекомендації з підготовки резюме та пошуку роботи, проводяться зустрічі з роботодавцями в межах реалізації окремих ОК. На зустрічі з випускниками ЕГ отримала інформацію про те, що контакти з випускниками пfгї підтримуються в соціальних мережах.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

СЗЯ ЗВО проводить регулярний збір даних за допомогою опитування здобувачів, викладачів, роботодавців та випускників. На основі результатів аналізу розробляється план заходів, спрямований на врахування пропозицій стейкхолдерів та покращення якості ОП. Розроблені заходи впроваджуються і контролюються за допомогою оцінювання їх впливу на якість ОП і задоволеність здобувачів освіти ОП. Опитування здійснюються згідно Положення (<https://bit.ly/4flcfRY>) й затверженому плану опитувань на навчальний рік (<https://bit.ly/3UpAztC>) та анонуються на сайті університету і в соціальних мережах. Результати опитувань надають гарантам ОП і завідувачам кафедр та аналізуються на засіданні кафедр (та/або робочої групи) (Протокол засідання кафедри підприємництва і торгівлі №11 від 02.03.2024 р., №7 від 22.12.2022 р., №8 від 04.02.2022 р., Протокол засідання кафедри підприємництва і готельно-ресторанного бізнесу №8 від 04.06.2021 р.). У разі наявності низьких оцінок, зауважень і пропозицій, розробляються заходи реагування. Обговорення результатів опитувань затверджуються протоколом засідання кафедри і враховуються при перегляді ОП. На основі результатів моніторингу: вносяться зміни до ОП, доповнюються нові модулі, оновлюються навчальні матеріали; вдосконалюються професійні компетентності викладачів, організуються тренінги, семінари та майстер-класи; налагоджуються зв'язки з роботодавцями для уточнення їхніх вимог до випускників та адаптації освітньої програми до потреб ринку праці; забезпечується оновлення бібліотечного фонду та інших матеріально-технічних ресурсів; розширюється доступ до електронних ресурсів, розробляються нові онлайн-курси та інтерактивні навчальні матеріали. Академічна спільнота ХНЕУ ім. С. Кузнеця залучається до процедур внутрішнього забезпечення якості при розробці, удосконаленні, а також під час реалізації ОП, шляхом прийняття участі у процедурах моніторингу та самооцінки результатів навчання здобувачів, розробки та реалізації заходів щодо їх покращення. Ефективність залучення учасників академічної спільноти здійснюється шляхом опитувань відділом забезпечення якості освіти. Так за результатами опитувань НПП (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/Rezultaty-opytuvannya-NPP-2022-2023.pdf>) задоволеність внутрішнім забезпеченням якості в університеті в 2022/23 навч. році дорівнювала 95,2%. Питання внутрішнього забезпечення якості освіти обговорюються на засіданнях кафедри. На думку ЕГ в університеті сформовано багаторівневу систему внутрішнього забезпечення якості, до якої задіяний менеджмент університету, директори ННІ, кафедри та гарант ОП, студенти та роботодавці. Заклад здійснює роботу за допомогою розгалуженої мережі різних відділів, робота яких є злагодженою та чіткою, зокрема, це відділ цифрової та інклюзивної освіти, відділ забезпечення якості освіти, відділ кар'єрного розвитку, комісія з академічної доброчесності, молодіжна організація університету тощо.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

На сайті університету представлено Програми заходів з реалізації рекомендацій Галузевих експертних рад НАЗЯВО за результатами проведення процедур акредитації ОП університету <https://bit.ly/3UrHpih> Робоча група щорічно обговорює рекомендації галузевих експертних груп. За період підготовки фахівців за ОП «Підприємництво та торгівля» за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля другого (магістерського) рівня зауважень (прписів) органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності освітнього закладу за ОП, що акредитується, не було. У звіті самооцінювання наводиться короткий перелік заходів, що були здійснені за результатами попередніх акредитацій, зокрема: за результатами інших акредитацій в університеті: знизили граничну кількість здобувачів вищої освіти для формування груп на вибірковій дисципліні (маг-майнори, мейджори); запровадили силабуси навчальних дисциплін; оновили структуру робочої програми навчальної дисципліни; на сайті ПНС додали інформаційні ресурси для неформальної/інформальної освіти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У академ. спільноті ЗВО сформована та продовжує свій розвиток культура якості освіти, що регламентується Політикою якості вищої освіти (<https://www.hneu.edu.ua/polityka-yakosti-osvitnoyi-diyalnosti-ta-yakosti-vyshhoyi-osvity-hneu/>), згідно якої культура вищої освіти сприяє досягненню стратегічних цілей університету (СЦ 1-8) й формується за напрямками: розроблення політики та стратегії щодо якості освіти; розроблення нормативної документації щодо забезпечення якості освіти surl.li/qzsjul; забезпечення публічності і прозорості інформації на

сайті ЗВО surl.li/rhbcus; здійснення щорічного моніторингу якості ОП (bit.ly/487gdLC); побудова зворотного зв'язку із стейкхолдерами (поліпшення якості освіти, ОП, ОК, освітнього середовища), вчасне реагування на його результати, висвітлення результатів такої діяльності surl.li/toekbj, surl.li/alquzi, surl.li/xdddyq; http://surl.li/roorkl, обговорення результатів зворотного зв'язку на вченій раді університету; впровадження культури АДЧ surl.li/mlrztg; підтримання та визнання досягнень викладачів і здобувачів, розроблення програм підвищення кваліфікації surl.li/fzlwht. У рамках проекту Bologna Peer Support Hub II за підтримки DAAD в університеті було проведено опитування здобувачів вищої освіти і викладачів щодо оцінювання культури якості, оцінки виявилися високими (surl.li/vogzis). ЕГ під час зустрічей пересвідчилася, що у ЗВО сформовано цінності, принципи, норми поведінки для забезпечення розвитку культури якості освіти із залученням усіх учасників освітнього процесу відповідно до Стратегії розвитку Університету на 2020 – 2027 роки (surl.li/ubwj). Проте ЕГ рекомендує переглянути дозволений відсоток текстових збігів у кваліфікаційних роботах магістрів даного ЗВО, межа до 49 % на думку ЕГ є високою. Також слід привести назву форми атестації у відповідність стандарту, а саме замість дипломної роботи використовувати термін “кваліфікаційна робота магістра”.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

В університеті сформована система якості освіти, що забезпечує функціонування ОП та її розвиток. Ця система охоплює як вичерпний перелік нормативних документів так і інституції, що забезпечують досягнення цілей забезпечення якості вищої освіти. ЗВО запровадив розгалужену мережу різних відділів, робота яких є злагодженою та чіткою, зокрема, це відділ цифрової та інклюзивної освіти, відділ забезпечення якості освіти, відділ кар'єрного розвитку, комісія з академічної доброчесності, молодіжна організація університету тощо. З урахуванням наведених фактів та доказів по підкритеріях, різної вагомості окремих підкритеріїв, а також окремих аспектів, які потребують доопрацювання, експертна група дійшла висновку, що освітня програма відповідає рівню «В» за 8-м критерієм.

Недоліки

Наявні ознаки формалістичного підходу у процесі удосконалення ОП, зокрема у частині залучення роботодавців як рецензентів, вони є декларативними. Незважаючи на наявність дієвої структури внутрішнього забезпечення вищої освіти, яка здатна забезпечити високу якість освітніх процесів, ОП потребує більшої уваги в контексті моніторингу.

Рекомендації

Проводити системний моніторинг ОП на основі якісної роботи з роботодавцями.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Експертна група встановила, що правила та процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є чіткими та зрозумілими і регламентуються такими документами ХНЕУ ім. С. Кузнеця: Статутом ХНЕУ (<http://surl.li/qhiklo>), Правилами внутрішнього трудового розпорядку для працівників Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (<http://surl.li/uonhxp>), Колективним договором між Харківським національним економічним університетом імені Семена Кузнеця та первинною профспілковою організацією Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця на 2024-2026 роки (<http://surl.li/ousnwh>), Положенням про організацію освітнього процесу у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://surl.li/nebtoz>), Положенням про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників ХНЕУ ім. С. Кузнеця та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<http://surl.li/nwkwvk>), Кодексом академічної доброчесності ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://surl.li/dyijrf>) та іншими нормативними документами розміщеними у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО в розділі “Документи університету” (<http://surl.li/laowum>). Крім того, права та обов'язки здобувачів регламентуються договорами про навчання та про надання платної освітньої послуги та пояснюються на початку

навчання відповідальними особами. Права та обов'язки науково-педагогічних працівників та інших співробітників визначаються посадовими інструкціями та контрактами.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

ЕГ впевнилась у достовірності зазначеної у відомостях СО інформації та у тому, що ХНЕУ ім. С. Кузнеця вчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт ОП з метою отримання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів (з 01 жовтня 2024 року). ЕГ не знайшла таблицю пропозицій громадського обговорення на офіційному веб-сайті ХНЕУ, проте це можливо тому, що обговорення ще триває. Відсутність такої таблиці після попередніх обговорень авжеж не є недоліком, проте розміщення такої таблиці було б кращою практикою відповідності даного підкритерію і сприяло прозорості та підвищенню довіри до ХНЕУ.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Інформація наведена у відомостях СО є правдива, а вимоги щодо своєчасного оприлюднення на своєму офіційному веб-сайті точної та достовірної інформації про ОП, навчальні плани, силабуси навчальних дисциплін та можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства, повністю відповідають даному підкритерію.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

Підсумовуючи відповідність ОП "Підприємництво та торгівля" другого (магістерського) рівня вищої освіти, ЕГ вважає що вимоги до прозорості та публічності були дотримані в повному обсязі.

Недоліки

Відсутність таблиці пропозицій громадського обговорення проєкту ОП не є критичним недоліком.

Рекомендації

ЕГ рекомендує розмістити таблицю пропозицій після закінчення громадського обговорення проєкту ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Висновок щодо відповідності критерію. Позитивні практики за критерієм

не застосовується

Недоліки

не застосовується

Рекомендації

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаток до звіту ЕГ Перелік суттєвих недоліків.pdf	TQIf2KhGW8uBdkKb5kCiyd2sHyfHXh/teIzQ+YusOWk=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Ткачук Валентина Віталіївна

Члени експертної групи

Клевцєвич Наталія Анатоліївна

Нестеренко Софія Анатоліївна